

TARTU LINNAVOLIKOGU KESKKONNAKOMISJON KOOSOLEKU PROTOKOLL

Videokonverentsi keskkond

29.10.2020 nr 8

Koosolek algas kell 17:00, lõppes kell 18:30

Koosolekut juhatas: Ott Maidre

Protokollis: Aune Rumm

Koosolekust võttis osa: Nikolai Männik, Andrus Punt, Margus Hanson, Ott Maidre, Nikolai Põdramägi, Alipi Borin, Heino Harju, Jüri-Ott Salm, Heiki Vilep, Krõõt Kiviste, Marko Jaeger, Roy Strider; e-postiga Olev Raju, Laura Danilas

Puudus: Risto Pintmann

Kutsutud: abilinnapea Raimond Tamm, abilinnapea Reno Laidre, linnamajanduse osakonna juhataja Rein Haak, linnasekretär Jüri Mölder, volikogu esimees Lemmit Kaplinski, Tartu Noortevolikogu esindaja Kristin Tõnisson

Päevakord:

1. Informatsioon raierahu kehtestamise võimalustest
2. Aruküla tee 30 krundi osa detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine ning lähteseisukohtade kinnitamine

1. Informatsioon raierahu kehtestamise võimalustest

Raierahu teema tuli kevadel keskkonnamõju päevakorda reaktioonina laiema avalikkuse ette jõudnud juhtumitele, kus lindude pesitsusajal võeti puid maha. Komisjon tegi toona linnavalitsusele ettepaneku analüüsida raierahu kehtestamise juriidilisi võimalusi ja kas selleks on vaja muuta linnavalikogu kehtestatud puu raiumiseks loa andmise korda, ning samuti selgitada, kas ja kuidas on kavas raiepiiranguid käsitleda koostatavas üldplaneeringus (ÜP).

Linnavalitsuse esitatud informatsiooni tutvustas Rein Haak, Jüri Mölder ja Rein Haak vastasid komisjoni liikmete küsimustele.

Linnavalitsuse ülevaates on selgitatud looduskaitseaduse (LKS) regulatsiooni ja millised õigused on kohalikul omavalitsusel. Looduskaitseaduse § 45 kohaselt tohib tiheasustusalal asuvaid üksikpuid raiuda kohaliku omavalitsuse loal ning loa andmise tingimused ja korra kehtestab kohalik omavalitsus (Tartu kehtib volikogu 1. juuli 2004. a määrus nr 79) ehk omavalitsusel on võimalik seaduses reguleerimata juhtudel piirata üksikpuude raiumist tiheasustusega alal. Samas ei saa kohalik omavalitsus puu raiumiseks loa andmise korras reguleerida raierahu ning seeläbi menetleda väärtegu raierahu rikkumise eest, kuna vastav pädevus on keskkonnainspeksioonil. Samuti ei ole absoluutne raierahu põhjendatud, kuna üksiku puu raiumise osas kehtib looduskaitseline piirang siiski vaid juhul, kui puul on linnupesa, mitte üleüldiselt.

Linnavalitsus on seisukohal, et kuna LKS on kaitsemeetmed nii loomade kui lindude osas sätestanud ega ole andnud kohalikele omavalitsustele volitusnormi täiendavate loomi ja linde

puudutavate kaitsenõuete kehtestamiseks, siis ei saa kohalik omavalitsus ka täiendavaid nõudeid esitada. Samas tuleb tiheasutusalal üksikpuude raiumise loa väljastamisel LKS-i vastavate sätetega arvestada, raielubade väljastamisel on linnavalitsus hakanud lisama lubadele informeerivat sätet raierahu kohta. Ka ÜP ei ole kohaliku raierahu kehtestamiseks sobiv dokument samal põhjusel - kohalikul omavalitsusel raierahu kehtestamise õigust ei ole.

Heino Harju soovis teada, kui tõenäoline on kompensatsiooninõude esitamine, kui puude raie keelatakse raierahu ajal ära.

Jüri Mölder selgitas, et kui omavalitsuse tegevusega tekitatakse kellelegi kahju, siis tuleb hinnata, kas kahju on tekkinud õiguspärasest haldusaktist lähtuvalt või on tegu õigusvastaselt tekitatud kahjuga. Viimasel juhul võib kõne alla tulla ka kahju hüvitamise nõue. Küsimusest nähtub seisukoht, et absoluutne raierahu ei olegi LKS valguses põhjendatud - kaitsta tuleb puid, kus on linnupesa, teiste puude osas ei ole vaja lauskeeldu ju panna.

Jüri-Ott Salm oli seisukohal, et LKS ja planeerimisseadus (PlanS) siiski annavad omavalitsusele raierahutingimuste seadmise võimaluse lindude pesitsusperioodil, ja soovis selgitust, mille alusel linnavalitsus väidab, et see pole võimalik.

Jüri Mölder vastas, et kohalik omavalitsus saab piiranguid kehtestada otseselt seadustest tulenevatel alustel. LKS annab võimaluse kehtestada volikogu korra üksikute puu langetamiseks tiheasutusalal. Laiema õiguse propageerijad, kes viitavad ka teiste omavalitsuste aktidele, loevad ühte sätet ja tõlgendavad seadust grammatiliselt, kuid erinevaid paragrahe ja seadusi tuleb vaadelda koosmõjus. Seadus ei anna omavalitsusele pädevust reguleerida lindude ja loomade kaitset. Kui tõesti on kohalikke omavalitsusi, kes on LKS-le tuginedes kehtestanud absoluutse raierahu, siis nad on eksinud, omavalitsusel ei ole selleks õigust. PlanS-s on ÜP-le esitatavad nõuded ja seal on kirjas, et ÜP-s tuleb sätestada rohevõrgustiku toimimine, aga koosmõjus LKS-ga tuleb järeldus, et ka ÜP-s ei ole võimalik raierahu tingimusi kehtestada. LKS kehtestab absoluutse kaitse lindude häirimise, pesade lõhkumise osas ja selle kaitse tagamiseks on seaduses ka meetmed - tuleb küsida, kas raierahu kehtestamine annab sellele midagi juurde.

Jüri-Ott Salm ja Ott Maidre märkisid, et probleem on ju siiski olemas - lindude pesitsusajal puid raiutakse, see on reaalne olukord. Seega praegused lahendused ja soovitused ei tööta, sellest see probleem ka komisjoni päevakorda on tulnud.

Jüri Mölder selgitas, et ükskõik milliste õiguslike piirangute seadmisel tuleb kaaluda, miks ja mille alusel seda tehakse ja kas sellega on võimalik soovitud eesmärgi saavutada. Kui seaduse nõuded võib-olla ei toimigi praegu hästi, siis lahendus pole see, et kehtestada õiguslikult kahtlasel viisil uusi nõudeid, mis midagi juurde ei anna olukorra lahendamisele. Tuleb hoopis tegeleda sellega, kuidas panna praegused nõuded toimima. Probleem võib olla, et tänane järelevalve ja sanktsioonid ei ole piisavad - see on täielikult riigi pädevus ja riik ei suuda seda vajalikul määral teha. Lahendus võib olla ka senisest oluliselt tõhusam kohaliku omavalitsuse poolne raierahu soovitusel kommunikatsioon.

Marko Jaeger avaldas arvamust, et komisjoni ettepaneku mõte oli selles, et linnavalitsus analüüsiks, mida me ikkagi saaksime ette võtta, mitte öelda, mida me teha ei saa. Iga raieloa andmisel on linnal kaalutusõigus, saab teha otsuse, kas luba anda või mitte. Komisjonile praegu esitatud analüüs ei anna midagi, millele edaspidises tegevuses tugineda.

Jüri-Ott Salm küsis, et kui LKS lubab omavalitsusel sätestada puu raiumiseks loa andmise tingimused ja korra, siis kas need tingimused on selgelt ette määratud, kas omavalitsus näiteks ei saa panna ajalisi piiranguid, millal raiet ei teostata.

Jüri Mölder vastas, et LKS § 45 annab volikogule õiguse sisuliselt kehtestada menetluskord. Menetluskorra mõistes, millal omavalitsusel on õigus öelda jah või ei, peab lähtuma nii LKS-st kui muudest seadustest tulenevatest võimalikest alustest. Omavalitsuse tasandil puu raiumise temaatikas kogu loogika on seni toiminud nii, et sisuliselt kaitstakse üksikut puud, keeldutakse loa andmisest, kui puu on väärtuslik, pole ohtlik. Raieluba kehtib ühe aasta, see pole selline toiming, mida tehakse vahetult enne puu raiumist, luba saab realiseerida üsna pika aja jooksul. Kuidas me siis loa väljastamisel arvestaksime raierahu perioodi pikkusega? Seetõttu pannaksegi loale infona, millal pole puu raie soovitatav, on viide sellele, mida puu raiuja peab tegema. Alati võib tegu olla puuga, kus linnupesi ei ole, ja siis ei ole raieloa andmisest keeldumine linnukaitsele viidates õiguspärane.

Ott Maidre küsis, kas omavalitsus saaks anda raieluba, mis kehtib ainult mingil perioodil? Erand oleks muidugi ohtlik olukord. Küsimus pole ju selles, et tingimata tahame takistada puu maha võtmist, vaid soovime seda, et seda tehtaks õigel ajal.

Jüri Mölder selgitas, et teoreetiliselt võib arutleda, milline on loa ajaline kehtivus, põhimõtteliselt selline võimalus on olemas. Küsimus on ikkagi selles, et meil juba on seaduses sätted olemas, mis peaks linde kaitsma. Reeglistik on olemas, tuleb leida võimalused nende tõhusaks rakendamiseks. Täna on see puhtalt riigi küsimus, kui järelevalve küsimusi muudetakse seaduse tasemel ja pannakse see omavalitsuse kohustuseks, siis oleme uues olukorras - milliseid rahalisi kohtustusi see õiguslik kohustus kaasa toob. Riik peab siis ka vahendid tagama. Kui me praegu otsustame, et näiteks 15. aprillist mingi kuupäevani me lube ei väljasta või anname ainult ohtlikele puude, siis see ei ole õiguspärane, kuna selline keeld takistab ka nende puude maha võtmist, kus linnupesi ei ole.

Marko Jaeger oli seisukohal, et igale haldusaktile, ka raieloa, saab panna kõrvaltingimusi, muuhulgas tähtjalisi. See eeldab loomulikult igakordset kaalumist, aga on tehtav.

Jüri Mölder leidis, et see on lihtsustatud lähenemine haldusmenetlusele, iga kõrvaltingimus peab olema põhjendatud ja eesmärgiga kooskõlas. Kas omavalitsus ikka tohib kehtestada oma loaga veel mingi kõrvaltingimuse, mis on juba seaduses absoluutse keeluna sõnastatud. LKS-s on lindude kaitse pesitsusajal tagatud.

Roy Strider avaldas arvamust, et teoreetiliselt saab raierahu olemasoleva seadusega tagada, kuid selles küsimuses ei peaks kartma ülereguleerimist - raierahu on ka emotsionaalne teema, mida rohkem see inimeste teadvusesse jõuab, seda parem. Täiendav regulatsioon oleks kas või žestina hea.

Jüri Mölder vastas, et õigusloomes peab omavalitsus tuginema seadustele ja praegu omavalitsusel ei ole õigust raierahu kehtestada, küll on meil õigus igakülgsest raierahu kui eesmärgi propageerida ja selgitada.

Ott Maidre oli seisukohal, et teemat tuleb igal juhul edasi arutada, mingi lahendus peab olema - kas on vaja näiteks järelevalvet parandada. Küsimus on, kes peab puu raiumiseks loa andmisel hindama, et seal ei oleks linnupesa.

Jüri Mölder selgitas, et arboristid hindavad puu tervist. Puu omanik, kes soovib raiet, peab eelkõige veenduma, et seal ei oleks linnupesa. See võib aga keeruline olla näiteks täislehes puu korral. Kui panna arboristidele see kohustus, siis tekib küsimus, kui mõistlik selline tegevus on ja milliste kuludega see seotud on. Parim lahendus oleks see, kui raierahu põhimõte oleks seaduses sätestatud.

Informatsioon võeti teadmiseks.

2. Aruküla tee 30 krundi osa detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine ning lähteseisukohtade kinnitamine

Kuulati Reno Laidre ettekannet, vastuseid küsimustele ja komisjoni liikmete arvamusi.

Detailplaneeringu eesmärk on moodustada Aruküla tee 30 krundi veidi üle viie hektari suurusel osal elamukrundid ja ehitada kuni 22 kahekorruselist korterelamut koos abihoonetega. Hoone ehitisealuseks pinnaks soovitakse määrata 400 m² ja korterite arvuks kaheksa. Lähemalt arutati planeeringuga seotud keskkonnaküsimusi.

Jüri-Ott Salm avaldas arvamust, et planeeringu puhul on kahetsusväärne, et hävib osa märgalast, see mõjutab oluliselt kaitseala. See ei ole linna energia- ja kliimakava eesmärkidega kooskõlas. Samas ei ole otseselt vastu, kuna Tartus on ka elamualasid vaja, kuid nii suure planeeringu puhul tuleks teha kogu ala paremaks ruumiliseks mõtestamiseks planeeringukonkurss.

Reno Laidre selgitas, et selle teemaga tegeles põhjalikult arengu- ja planeerimiskomisjon, kus otsustati toetada eelnõus toodud lähenemist korraldada pärast planeeringu koostamist arhitektuurikonkurss. Planeerimislahenduse osas toimub sisuliselt üldplaneeringu menetlus, linn suhtub sellesse suure nõudlikkusega ning saame piisavalt hea elukeskkonna. Väga oluline on koostöö avalikkusega, ka eskiislahendus jõuab avalikustamisele. Kuna seda planeeringut tehakse pika ajalise perspektiiviga, lähima nelja-viie aasta jooksul ei hakata seal veel midagi tegema, siis planeeringukonkursi puhul on arendaja mure ka see, kuidas praegu lähteülesandes kirjeldada, millist hoonestust nii pika aja pärast vaja oleks. Kõiki keskkonnaaspekte käsitletakse keskkonnamõjude hindamisel.

Informatsioon võeti teadmiseks.

Ott Maidre
Koosoleku juhataja

Aune Rumm
Protokollija